

ZADATAK 1

I Povežite pojam i definiciju

a) Vruć novac	d) Stagflacija	g) B.O.T. poslovi
b) Strane direktne investicije	e) Merđžeri	h) Recesija
c) Ekspanzivna faza	f) Uvala ciklusa	i) Održivi razvoj

1. Oblik stranih direktnih ulaganja kojim se stranom investitoru odobrava izgradnja, korišćenje i transfer postrojenja i objekata infrastrukture, s tim što strani investitor ima obavezu prenosa vlasništva na državu nakon isteka ugovora.
2. Privredno stanje u kojem istovremeno postoji inflacija i pad proizvodnje.
3. Specifičan oblik kretanja kapitala u likvidnom obliku, ali bez vezivanja za investicione delatnosti.
4. Trajnije ulaganje kapitala radi sticanja kontrole nad preduzećem u drugoj zemlji.
5. Najniža tačka privredne aktivnosti u privrednom ciklusu.
6. Faza privrednog ciklusa nakon dostizanja najniže tačke ciklusa, a koja traje do sledeće maksimalne tačke.
7. Razvoj koji obezbeđuje podmirenje potreba sadašnjih generacija, ali bez ugrožavanja mogućnosti zadovoljavanja potreba budućih generacija.
8. Period u privrednom ciklusu u kojem se investiranje smanjuje, tražnja za random snagom opada, opada profitna stopa, tj. smanjuje se celokupna privredna aktivnost.
9. Spajanje dva ili više preduzeća gde novonastalo preduzeće zadržava pravni i poslovni identitet jednog od spojenih preduzeća.

II Dopunite

1. Portfolio investicije su _____ .
2. Dve glavne faze privrednog ciklusa su: _____ .
3. Greyfields investicije su: _____ .
4. Faktori privrednog rasta su: _____ .
5. Inflatorno finansiranje investicija je _____ .
6. Tri osnovna stuba održivog razvoja su: _____ .
7. Koncesija je _____ .
8. Privredni razvoj je _____ , dok je privredni rast _____ .
9. „Pravilo 72“ glasi _____ .
10. Prema delatnosti u koju se ulaže, SDI mogu biti: _____ .
11. Osnovne karakteristike privrednog razvoja su da je on _____ .
12. Dva oblika izvoza kapitala su _____ .
13. Greenfield investicije su _____ .

III Odgovorite

1. Grafički prikazite i objasnite recesiju usled opadanja agregatne tražnje.
2. Grafički prikazite i objasnite recesiju usled opadanja agregatne ponude.
3. Grafički prikazite privredni ciklus i njegove faze. Potom objasnite svaku fazu.
4. Grafički prikazite i objasnite uticaj ekonomske politike na ublažavanje recesije usled opadanja agregatne ponude.

ZADATAK 2

Oblici stranih direktnih investicija

Pročitajte i odgovorite na pitanja.

1. 12.8.2003. godine, Smederevo - Korporacija iz Pitsburga "U.S Steel" saopštila je u petak da je njena kompanija "U.S Balkan" kupila smederevsku čeličanu "Sartid" i njena društva, za 23 miliona dolara. Kako je saopšteno iz kompanije "Sinerdži Leo Barnet", "U.S. Steel" je zvanično obavestio javnost da je proces kupovine "Sartida" time okončan. Koncern "Sartid" je integrisani proizvođač čelika sa godišnjim kapacitetom proizvodnje i obrade čelika od 2,4 miliona neto tona. (izvor: Beta)
2. 07.11.2006. godine, Beograd - Austrijski Mobilkom dobio licencu za trećeg operatera mobilne telefonije. Licenca plaćena 320.000.001 evro. Nakon što je konstatovano da su ispunjeni svi uslovi, jedini učesnik na tenderu, Mobilkom, dobio je licencu za trećeg mobilnog operatera. Generalni direktor poslovnog razvoja austrijske kompanije Erih Gnad kaže da će u naredne tri godine ta kompanija uložiti još 300 miliona evra. Kompanija će u Srbiji poslovati pod imenom VIP Mobile (izvor: Politika)
3. Svoj razvoj u Srbiji METRO Cash & Carry, započeo je 2005. godine otvaranjem prvog distributivnog centra u Beogradu. Vrednost investicije u tom trenutku iznosila je 15.000.000 evra, zaposleno je 300 radnika. Otvaranjem prvog distributivnog centra u Srbiji, METRO Cash & Carry je nastavio svoj strategijski razvoj. Danas METRO Cash & Carry u Srbiji posluje sa ukupno sedam objekata. Tri su u Beogradu (Zemun, Krnjača i Vidikovac), a u Kragujevcu, Novom Sadu, Nišu i Subotici nalazi se po jedan objekat. (izvor: www.metro.rs)
4. Nektar iz Bačke Palanke kupio je 93,73 odsto slovenačkog proizvođača sokova, kompanije Fuktal. Prema pisanju medija, uprava Pivare Laško, posredne vlasnice Fuktala, odlučila se da tog poznatog slovenačkog proizvođača sokova proda najboljem ponuđaču Nektaru. Srpska kompanija je pobedila na javnom konkursu, na kom je bilo predato 10 neobavezujućih i pet obavezujućih ponuda. Kako je na Ljubljanskoj berzi objavila Pivara Laško, srpski Nektar će 93,73 odsto Fuktala platiti 35,3 miliona evra. Kupac se obavezao da će obezbediti dalji razvoj te slovenačke robne marke i očuvati domaću proizvodnju. (izvor: Beta)

Pitanja:

- a) Navedite i objasnite oblike stranih direktnih investicija prema načinu realizacije. Koje oblike stranih direktnih investicija prepoznajete u gore navedenim događajima?
- b) Kakve mogu biti strane direktne investicije prema motivima investiranja?
- c) Navedite i objasnite oblike izvoza kapitala.
- d) Navedite pozitivne i negativne strane stranih direktnih investicija.

ZADATAK 3

Uslovi za poslovanje u Republici Srbiji

Prema izveštaju Svetske banke kao glavne prepreke za priliv SDI javljaju se korupcija, nerazvijenost finansijskog tržišta i nivo administrativne efikasnosti. Administrativna i proceduralna efikasnost je bila posebno loša 2014/15 godine u pogledu započinjanja posla i izdavanja građevinskih dozvola, što naročito koči greenfield investicije (Tabela 1). U izveštaju za 2018/19 godinu ističe se da je Srbija olakšala dobijanje građevinskih dozvola uvođenjem novog onlajn portala i smanjivanjem administrativnih taksi, te da je poboljšala pouzdanost napajanja električnom energijom obnavljanjem trafostanica, instaliranjem sistema daljinskog upravljanja i poboljšanjem održavanja mreže (Tabela 2)

Tabela 1 – Pozicija R. Srbije u svetu prema uslovima poslovanja 2014-2015. godine

Pozicija Republike Srbije u svetu prema uslovima poslovanja			
Kategorija	Rang 2014	Rang 2015	Promena ranga
Otpočinjanje posla	63	66	-3
Izdavanje građevinskih dozvola	184	186	-2
Ispunjavanje ugovornih obaveza	96	96	nema promena
Plaćanje poreza	162	165	-3
Rešavanje nesolventnosti	47	48	-1
Zaštita investitora	32	32	nema promena
Uzimanje kredita	45	52	-7
Prekogranična saradnja	94	96	-2
Upis imovine	72	48	-24

Izvor: World Bank Group, Doing Business, 2015.

Tabela 2 – Pozicija R. Srbije u svetu prema uslovima poslovanja 2018-2019. godine.

Br.	Oblast	DB 2018	DB 2019
1	Otpočinjanje poslovanja	32	40
2	Građevinske dozvole	10	11
3	Dobijanje priključka na struju	96	104
4	Upis prava svojine	57	55
5	Dobijanje kredita	55	60
6	Zaštita manjinskih akcionara	76	83
7	Plaćanje poreza	82	79
8	Prekogranična trgovina	23	23
9	Izvršenje	60	65
10	Stečaj	48	49
	UKUPNO	43	48

Izvor: World Bank Group, Doing Business, 2019.

Pitanja:

- Kako poboljšati uslove poslovanja u R. Srbiji? Koje su glavne prepreke na tom putu?
- Kakvo je stanje u susednim zemljama prema *Doing Business* listi?
- Koja je najveća pojedinačna strana direktna investicija u R. Srbiju?
- Šta po Vašem mišljenju čini R. Srbiju interesantnom za strane direktne investicije?
- Koji segmenti srpske privrede mogu biti zanimljivi za ulaganje stranog kapitala? Obrazložite odgovor.
- Na koji način bi Vi promovisali Srbiju kao dobru investicionu destinaciju? Navedite predloge.